

EUROPOS KOMISIJA

ĮMONIŲ IR PRAMONĖS GENERALINIS DIREKTORATAS

Naujų metodų pramonė, turizmas ir įmonių socialinė atsakomybė

Tarptautiniai reglamentavimo susitarimai, žaislų sauga ir įmonių socialinė atsakomybė

Paskutinis atnaujinimas: 2007 03 14

ŽAISLŲ SAUGOS DIREKTYVOS (88/378/EEB) TAIKYMO GAIRĖS NR. 4

„Pilkosios“ zonos problema: Ar tam tikram gaminiui taikoma direktyva 88/378/EEB, ar ne?

Šios gairės yra neįpareigojantis dokumentas, padedantis valstybėms narėms ir suinteresuotoms šalims klasifikuoti žaislus. Gairės atspindi ekspertų, dalyvavusių Žaislų saugos ekspertų grupių susitikimuose, daugumos nuomonę.

1. Įžanga

Daugeliu atvejų žaislų saugos direktyvos Nr. 88/378/EEB 1.1 straipsnyje pateiktas žaislo apibrėžimas yra pakankamai aiškus sprendžiant kaip klasifikuoti gaminį, laikyti jį žaislu ar ne. Tačiau yra ir tokių gaminių, kurie klasifikuojant patenka ant ribos. Tokiais atvejais žaislo apibrėžimas nėra nepakankamai aiškus, todėl būtina vadovautis papildomais kriterijais.

2. Kriterijai, pagal kuriuos gaminiai yra laikomi žaislais pagal direktyvą Nr. 88/378/EEB

1.1 straipsnio apibrėžime pateikti šie kriterijai:

- Bet koks gaminytis arba medžiaga, aiškiai skirtas
- naudoti žaidžiant
- vaikams iki 14 metų.

Sąvokos „naudoti žaidžiant“ ir „žaidimo funkcija“ yra sudėtingiausios šiame apibrėžime. Faktiškai, vaikui viskas turi žaidimo funkciją, tačiau ne kiekvienas daiktas patenka į žaislo apibrėžimą. Kad gaminytis būtų laikomas žaislu pagal žaislų saugos direktyvą, gamintojas žaislo žaidimo funkciją turi pateikti nurodydamas gaminio panaudojimo paskirtį.

Gamintojo numatytos gaminio panaudojimo paskirties deklaravimas yra vienas iš kriterijų, į kuriuos turėtų būti atsižvelgta. Tačiau **panaudojimo paskirtis, kurios logiškai tikimasi**, turi būti dar svarbesnė už gamintojo numatytąją paskirtį. Jeigu gamintojas paženklina, kad gaminytis nėra žaislas, jis turėtų sugebėti savo teiginį apginti.

Commission européenne, B-1049 Bruxelles / Europese Commissie, B-1049 Brussel - Belgium. Telephone: (32-2) 299 11 11.

Office: B100 03/08. Telephone: direct line (32-2) 299 62 52. Fax: (32-2) 292 13 01.

E-mail: maureen.logghe@ec.europa.eu

Pagal direktyvos 5 konstatuojamąją dalį yra gaminių, kurie nelaikomi žaislais, nes juos naudojant būtina priežiūra arba turi būti laikomasi ypatingų naudojimosi sąlygų. Tokie gaminiai nelaikomi žaislais net jei jie ir domina vaikus. Kita vertus, ta aplinkybė, kad gaminys domina vaiką, daro gaminį pavojingu, nes vartotojas jį gali palaikyti žaislu. Už jų saugumą atsakingi vaiką prižiūrintys suaugusieji. Šios kategorijos gaminių pavyzdžiu galėtų būti plūdrioji plaukimo priemonė¹. Toks paaiškinimas neprieštaruoja „funkcionalių žaislų“, kuriems privaloma pateikti išpėjimą „vartotina tik prižiūrint suaugusiems“, apibrėžimui (direktyvos IV priedo 3 punktas).

Taip pat šie orientaciniai kriterijai² turėtų padėti valstybėms narėms nuspręsti, ar gaminys yra žaislas, ar ne:

- pardavimo vieta: žaislai paprastai parduodami specializuotose žaislų parduotuvėse arba žaislų skyriuose. Gaminiai suaugusiems kolekcionieriams dažniausiai parduodami specializuotose parduotuvėse;
- tikslinė auditorija reklamoje ir įpakavime: įpakavimas ir reklama kuriami taip, kad sudomintų vaikus ir juose turi atsispindėti, kad gaminys yra žaislas;
- kaina: žaislai pardavinėjami mažesne kaina negu gaminiai skirti suaugusiems kolekcionavimui arba naudojimui;
- dviguba paskirtis: kai gaminys turi numatytą žaidimo funkciją, bet jam numatyta ir kita funkcija, tuomet jeigu jo žaidimo funkcija yra reikšminga, jis turėtų būti laikomas žaislu;
- pasyvus naudojimas:
 - gaminiai, kurie nėra skirti vaikų lietimui ir naudojimui, kurie nėra vaikų pasiekiami: tai tokie gaminiai, kaip pavyzdžiui, aukštai pritvirtinamos judriosios karuselės, kurių vaikas nepasiekia³, kurioms nėra numatyta aktyvi sąveika su vaiku – jie nėra laikomi žaislais.
 - gaminiai, kurie nėra skirti vaikų lietimui ir naudojimui, tačiau vaiko yra pasiekiami: tai tokie gaminiai, kuriems nenumatytas aktyvus vaiko naudojimas (pasyvus naudojimas), tačiau kuriuos vaikas pasiekia – jeigu turi žaidimo funkciją, yra laikomi žaislais (pavyzdžiui, gaminiai, skirti stimuliuoti kūdikio regėjimą, klausą ar judėjimą.)⁴

Šis orientacinių kriterijų sąrašas nėra galutinis. Rekomenduojama kriterijus derinti tarpusavy, kadangi taikant po vieną atskirai nebūtų pagrindo priimti motyvuotą sprendimą.

Vis dėlto pasitaiko, kad gamintojai nenumato visų aplinkybių. Kiekvienu atveju institucija turėtų vertinti individualiai.

3. Praktiškas požiūris kaip klasifikuoti pilkosios zonos gaminius

Dažnai sunkumų dėl pilkosios zonos gaminių kyla todėl, kad yra rimtų argumentų, pagrindžiančių, jog gaminiams taikoma žaislų saugos direktyva, taip pat yra rimtų argumentų, pagrindžiančių, kad netaikoma. Diskusija gali užsitęsti net keletą metų.

¹ Žiūrėkite taikymo gaires Nr.2.

² Tai tik orientaciniai kriterijai, kurie neturėtų būti taikomi bet kuriuo atveju.

³ Ši informacija turėtų būti aiški vartotojui.

⁴ Pavyzdžiui, virš lopšio kabinamos judriosios karuselės.

Tačiau gamintojams bei vartotojams dėl produktų, kuriuos pateikia į rinką arba juos įsigyja, reikalinga teisinė apsauga.

Komisijos tarnyba siūlo laikytis tokio **požiūrio** – kai gamintojas abejoja dėl gaminių klasifikavimo, ar tai žaislas, ar ne:

1. Sprendimas turi būti priimtas pačiame žemiausiame lygyje;
2. Sprendimu turi būti siekiama suteikti didžiausią vartotojo apsaugą. Todėl jei galimi du sprendimo variantai, pirmenybė turėtų būti teikiama tam, kuris užtikrintų didžiausią vartotojo apsaugą;
3. Net jei gaminiui taikomos kitos direktyvos, jis taip pat turėtų būti įvertintas ir žaislų saugos direktyvos požiūriu.

Komisijos tarnyba siūlo laikytis tokių **praktiškų procedūrų**:

1. Gamintojas arba importuotojas yra atsakingas už teisingą savo gaminių klasifikavimą, ar jiems taikoma žaislų saugos direktyva, ar ne. Jie gali kreiptis į notifikuojamą įstaigą (kuri už paslaugas turi teisę prašyti atlygio) patarimo, kad padėtų priimti sprendimą. Gamintojo arba importuoto sprendimai gali būti nuginkijami rinką prižiūrinčių institucijų.
2. **Gamintojas arba importuotojas**, turintis rimtų abejonių dėl gaminių klasifikavimo, ar tai žaislas ar ne, turėtų kreiptis patarimo į nacionalines **kompetentingas institucijas**. Prireikus kompetentinga institucija gali konsultuotis su notifikuojamą įstaiga.

Kontaktiniai duomenys pateikiami čia: <http://ec.europa.eu/enterprise/toys/contacts.htm>

3. Kai **notifikuotajai įstaigai** pateikiamas klausimas, įstaiga priima paklausimą ir pritaikiusi visas žinias bei patirtį pateikia atsakymą. Jeigu kyla abejonių, notifikuotoji įstaiga konsultuojasi su valstybės narės kompetentinga institucija.
4. **Notifikuotosios įstaigos** dalinasi patirtimi apie gaminių klasifikavimą, ar tai žaislas ar ne, **notifikuotųjų įstaigų koordinavimo grupėje**. Notifikuotosios įstaigos šiuo klausimu taip pat patarinėja gamintojams ir kompetentingoms nacionalinėms įstaigoms. Jos taip pat gali parengti **aiškinamuosius dokumentus**, kuriuose pateikiama sukurta apibendrinanti informacija. Šiuose dokumentuose gaminys turi būti aprašomas nurodant, ar priskiriamas prie žaislų, ar ne, taip pat sprendimą lėmusios priežastys.
5. Kai valstybės narės **kompetentinga įstaiga** abejoja dėl gaminių klasifikavimo, ji **konsultuojasi su kitų valstybių narių kompetentingomis įstaigomis**.
6. Kai **notifikuotųjų įstaigų koordinavimo grupė, kompetentinga įstaiga, gamintojas, vartotojas arba prekybos asociacija** nustato, kad valstybės narės skirtingai klasifikuoja tuos pačius gaminius, šį klausimą jos perduoda **Komisijos tarnybai**, kartu pateikiant maksimaliai išsamią informaciją.
7. **Komisijos tarnyba** įvertina klausimo sprendimo galimybes. Jei klausimas bendro pobūdžio, Tarnyba parengia konkrečių gaminių klasifikavimo, ar jie laikomi žaislais, taikymo gairių projektą.

8. **Komisijos tarnyba** savo interneto puslapyje skelbia taikymo gaires, kuriose pateikiama Žaislų saugos ekspertų grupių susitikimuose, kurių tema yra gaminių priskyrimas žaislams arba ne, dalyvavusių ekspertų daugumos nuomonė. Šios taikymo gairės **neturi teisinės galios**.

4. Kam tenka galutinė atsakomybė nuspręsti, ar tam tikras gaminys patenka į direktyvos Nr. 88/378/EEB taikymo sritį, ar ne?

Sprendimo priėmimas, ar gaminiui yra taikoma žaislų saugos direktyva, ar nėra taikoma, priskiriamas teisės aktų įgyvendinimo sričiai. Todėl atsakomybė dėl sprendimo pirmiausia tenka valstybei narei. Jei Komisijos tarnyba nusprendžia, kad valstybės narės sprendimas dėl gaminio laikymo žaislu yra neteisingas, šio klausimo sprendimą iš valstybės perima Tarnyba. Vienintelė institucija, galinti pateikti galutinį atsakymą Direktyvos taikymo klausimu, yra Teisingumo teismas.